

FARKLI ÜNİVERSİTELERDEKİ SPOR TARAFTARLARININ TAKIMLARI İLE ÖZDEŞLEŞME DÜZEYLERİ

Mehmet DEMİREL¹

Bengü GÜVEN KARAHAN²

Hüseyin ÜNLÜ³

Özet

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencisi olan spor taraftarlarının taraftarı oldukları takımla özdeşleşme düzeylerini incelemektir.

Çalışmaya Aksaray, Başkent, Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) ve Spor Bilimleri bölümlerinde okuyan 17-29 yaşları arasında 198 kız ($\bar{X}$ yaş = 22.36±1.18) ve 402 erkek ($\bar{X}$ yaş = 23.32±1.18) toplam 600 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Veriler, Wann ve Branscombe tarafından geliştirilen "Spor Taraftarı Özdeşleşme Ölçeği (Sport Spectator Identification Scale-SSIS)" yolu ile toplanmıştır. Ölçek, 1, hiç önemli değil, hiç hoşlanmam, 8 ise çok önemli, bütünüyle, çok hoşlanırım gibi iki zıt ucu gösteren 8'li Likert formatındadır. 7 maddeden oluşan ölçekte yüksek puanlar özdeşleşmenin fazla olduğunu işaret etmektedir. Geçerlik güvenilirlik çalışması Günay ve Tiryaki (2003) tarafından yapılan ölçek tek faktörle açıklanmaktadır. Verilerin analizinde "t" testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır.

Çalışmada farklı üniversitelerdeki öğrencilerin spor taraftarı olarak takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmazken, erkek ve kız üniversite öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca bir alt değişken olarak incelenen; taraftar birliklerine üye olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin özdeşleşme düzeyleri arasında da anlamlı farklılık bulunmuştur.

Sonuç olarak değişik illerde bulunan üniversitelerin BESYO ve Spor Bilimleri Bölümleri öğrencilerinin spor taraftarı olarak takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte kız ve erkek öğrencilerle herhangi bir taraftar birliğine üye olan öğrenciler arasında özdeşleşme düzeylerinin farklı olduğu araştırmanın bir diğer sonucudur.

Anahtar Kelimeler: Spor taraftarı, özdeşleşme, üniversite öğrencileri.

IDENTIFICATION LEVEL OF SPORT SPECTATORS FROM DIFFERENT UNIVERSITIES WITH THEIR TEAMS

Abstract

The purpose of this study was to investigate identification levels of sport spectators from different universities with their teams.

A total of 600 students (198 female (Mage = 22.36±1.18) and 402 male (Mage = 23.32±1.18) from four different universities' School of Physical Education and Sports and departments of Sport Sciences voluntarily participated in this study. Data were collected by Sport Spectator Identification Scale-SSIC (Wann & Branscombe, 1993). One Way ANOVA and "t" tests were used for statistical analysis.

The findings showed that, there was no significant difference in identification levels of sport spectators from different universities with their teams ($p > 0.05$). However, there were significant differences in identification levels between male and female students ($p < 0.05$). Also significant difference was also found between students who are member of spectator groups and non-member students' identification levels with their teams ($p < 0.05$).

As a result, identification levels of sport spectators from different universities departments of Sport Sciences and Schools of Physical Education and Sports students with their teams are similar. However male and female students' identification levels are different. Furthermore spectator group members' identification levels are higher than non-members students'.

Key words: Sport spectator, identification, university students.

Çalışma 09-11 Kasım tarihleri arasında düzenlenen Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

¹Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara, Türkiye

²Başkent Üniversitesi Spor Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye

³Aksaray Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Aksaray, Türkiye

GİRİŞ

Spor, sosyal hayatımızın önemli oranda artan bir olgusu halini almıştır (Al-Thibiti, 2004). Bunun sebeplerinden biri de sporun modern toplumun en yaygın ve etkili sosyal kurumlarından biri olmasıdır (Capell, 2002). Spor, insanların çok yönlü gelişiminin topluma uyum sağlayabilmesindeki en önemli araçlardan biridir (Talmiciler, 2003) ayrıca spor, çağımızın modern toplumlarında, kültürel ve refah düzeylerinin bir göstergesi olarak kabul edilen ve sosyal hayatın tüm yönlerini etkileyen önemli bir sosyal kurumdur (Yetim, 2000). Sporun yoğun olarak ilişkide bulunduğu sosyal kurum, olgu ve olaylara bakıldığında konunun önemi ve boyutları daha kolay anlaşılabilir. Sporun sosyal boyut alanı içerisinde toplum, aile, gençlik, kadın, çocuk, eğitim, kültür, ekonomi, politika, din, yönetim, hukuk, sosyal güvenlik, centilmenlik, boş zaman, kişilik, taraftarlık, v.b. sosyal kurum, kavram, olgu ve olaylar gösterilebilir. Bunlarda bize sporun toplum sistemi ve sosyal hayatla ne kadar iç içe olduğunu gösterir (Devecioğlu ve Çoban, 2005).

Toplumsal yaşantıda insanların sportif etkinlik ve hizmet beklentileri, önemli ölçüde spordaki temel örgütlenme birimleri olan spor kulüplerinden karşılanmaktadır. Spor kulüpleri, sporun yaşam biçimi haline dönüştürülebilmesinde ve bir disiplin olarak hayata aktarılmasında önemli bir rol oynamaktadır (Taşmektepligil ve Ark., 2006). Spor kulüpleri insanların bir amaç ve hedef etrafında toplandığı, toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikler taşıyan, insanların toplumsallaşmasında ve sosyalleşmesinde çok önemli bir yere sahip olan özellikler taşımaktadır. Çünkü; spor kulüpleri toplumsal çevreden bir takım girdileri alıp işleyerek, enerjiye dönüştüren ve sonuçta yine çevreye veren açık sistemlerdir (Fişek, 1985).

Günümüzde; internet, yazılı ve görsel medya gibi kitle iletişim araçlarındaki gelişmeler, geniş halk yığınlarının spora olan ilgisini daha da arttırmış böylece spor bazı beden hareketleri ve basit bir yarışma olayı olmaktan çıkıp, kitleleri peşinden sürükleyen bir heyecan ve seyir aracı olmuştur (Gençay, 2004).

Sporun heyecan ve seyir aracı olmasında kuşkusuz en önemli faktör kulüpler ve kulüplerle birlikte taraftarlık olgusudur. Taraftar; yandaş, sporcunun veya sporcuların, temsil ettikleri renklere, kulübe veya bayrağa bağlı kimse anlamına gelmektedir (www.tdk.org.tr). Bir spor taraftarı için tuttuğu takımın başarısı, kendisi için bir çeşit güven ve iftihar duygusu uyandırmaktadır (Kılıcıgil, 2003).

Spordaki duygusal bağlılık sadece taraftarlar veya fanatikler ile ilgili değildir. Spor toplumun büyük bir kesiminin ilgili olduğu bir faaliyettir. Ülke insanların yaşamı üzerinde sporun etkileri ve spora katılmaları ile ilgili tutum ve davranışlarını inceleyen pek çok araştırma yapılmıştır. Yapılan bu tür araştırmalar, sporun insanların günlük yaşamı üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Sports Illustrated'in çalışmasında Amerikalıların katıldığı aktivite türleri ve katılım bakımından en popüler spor aktiviteleri ortaya konmuştur. Bu çalışmaların her biri Amerikalıların spora yönelik olan tutumlarını da incelemiş ve Amerika toplumunun % 95'inin günlük hayatlarında spordan etkilendiklerini (okuyarak, tartışarak, dinleyerek, seyrederek veya spor olayına katılarak) ortaya koymuştur. Türkiye'de ise "Strateji Mori" tarafından yapılan bir araştırmada; 2001 yılında Türk halkının % 79.8'inin bir takım taraftarı olduğu ortaya konmuştur. Gerek Amerika, gerekse Türkiye'deki bu

rakamlar insanların bir şekilde spor ile ilgili olduklarını ortaya koymaktadır. Bu veriler sporun insanlar için duygusal bağlılık ve özdeşleşme için etkin bir alan olduğunu belirten en önemli göstergelerdir (Argan ve Katırcı, 2002).

Spor taraftarları ile ilgili araştırmalarda, Wann (1997) tarafından Psiko-sosyal Model içerisinde yer alan takımla özdeşleşme kavramı önemli yer tutmaktadır. Takımla özdeşleşme, bir taraftarın psikolojik olarak bir takımla ilgilenme kapsamı ya da takımla olan psikolojik bağlantısıdır (Güllü ve Güçlü, 2006). Özdeşleşme, örgüt üyelerini, örgütsel karar önermelerini kabul etme ve örgütsel fonksiyonlarına göre davranmaya, örgütsel davranış şekillerini benimsemeye yöneltir (Tüzün, 2006). Takımla özdeşleşmede, kişi tuttuğu takımın veya sporcunun başarısıyla sevinmekte veya kaybedince de üzülmemektedir (Güllü ve Güçlü, 2006). Özdeşleşmenin başka bir göstergesi de taraftarların takımlarını temsil eden renkleri ya da ürünleri giydikleri, taşıdıkları, kullandıkları malzemeler üzerinde taşımalarıdır. Örneğin, 2004 yılında Beşiktaş futbol takımının İspanya'nın Valencia takımından transfer ettiği Norveçli golcü John Carew'in efsanevi NBA yıldızı Michael Jordan'ın hayranı olması sebebiyle takımda 23 numaralı formayı giymek istemiş ve bunu şu sözlerle dile getirmiştir: "Ben, NBA'in efsanevi ismi Michael Jordan'ın hayranıyım. O, altı şampiyonluk yaşadığı Chicago Bulls ve daha sonra oynadığı Washington Wizards'da hep 23 numaralı formayı giydi. Ben de Beşiktaş'ta 23 numarayı isterim." (<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2004/07/13>).

Bireyler kent, din, ulus veya diğer sosyal kategorileri temsil eden spor takımlarıyla özdeşleşirken, taraftar olarak oyuncuların ve kulübün performansını dolayısıyla maçların sonucunu etkilediklerine inanırlar. Bu inançlarından dolayı da, hiç de sürpriz olmayan bir biçimde çoğu, kendilerini kulübün bir parçası olarak görürler. Yani kulüp bir yandan sembolik olarak taraftarların benliklerinin bir parçası haline gelirken, diğer yandan taraftarlar kulüplerinin bir parçası haline gelirler. Kulübün adı üzerinden, onu kullanarak, taraftarlar birbirleriyle de özdeşleşirler. Tutulan takımlar kişi için, bir tür güven ve iffihar duygusunun kaynağı olmakta, tutulan takım ve sporcunun uyandırdığı heyecan kişiyi hayal kırıklıklarından, tatminsizliklerden ve monotonluklardan kurtarabilmektedir. Kişinin takımından çok şeyler beklemesi ve beklentilerini karşılayamaması durumunda ise derin hayal kırıklıkları ortaya çıkmaktadır.

Araştırmacılar özdeşleşme düzeyinin yüksek olması durumunda, eğer takımı kaybetmişse bireyinde kendisini kaybetmiş olarak gördüğünü ve bununda zaman zaman saldırgan davranışlara yol açtığını ortaya koymuşlardır. Ayrıca yüksek düzeydeki takım özdeşleşmesi grup dayanışmasına da yol açmaktadır. Grup dayanışmasının iki önemli sonucu bulunmaktadır: ait olma, destek görme ve birliktelik duygusu ile gruplar arası düşmanlığın taraftarlarda "biz ve onlar" anlayışını ortaya çıkarmasıdır (Wann, 1997). Örneğin, Brezilya takımının maçlarını kazandığı, Dünya Kupası'nın ilk günlerinde, ülkede yaşam tümüyle bir partiyi andırır, arabalar kornalarını çalarak konvoylar oluşturur ve herkes dans edip şarkılar söylerken, Brezilya'nın Dünya Kupasından elenmesi ile de kendilerini birbiri ardına Rio' da ki apartmanlardan atarak intihar eden Brezilyalılar görülmüştür (Turgut, 2006). Canını verebilecek kadar büyük olayları doğuran özdeşleşme olgusu, sosyolog, psikolog ve spor bilimcilerin araştırdığı bir konudur.

Buradan hareketle bu çalışmanın amacı; geleceğin spor eğitimcileri olacak Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Spor Bilimleri öğrencilerinin taraftarı oldukları takımlar ile özdeşleşme düzeylerini incelemektir.

MATERYAL VE METOD

Araştırma evrenini 2006–2007 eğitim ve öğretim yılında Aksaray, Başkent, Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) ile Spor Bilimleri bölümlerinde okuyan 17-29 yaşları arasında 198 kız ($\bar{X}$ yaş = 22.36±1.18) ve 402 erkek ($\bar{X}$ yaş = 23.32±1.18) toplam 600 öğrenci oluşturmuştur. Katılımcılar araştırmaya gönüllü olarak katılmışlardır.

Veri toplama aracı olarak “Spor Taraftarı Özdeşleşme Ölçeği (STÖÖ)” kullanılmıştır. Ölçek, Wann ve Branscompe (1993) tarafından geliştirilmiştir. Günay ve Tiryaki (2003) tarafından da Türkçe’ye çevrilerek geçerlik güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ölçek, 1 ve 8 formatında puanlanan 7 maddeden oluşmaktadır. Yüksek puanlar özdeşleşmenin fazla olduğunu göstermektedir.

Günay ve Tiryaki (2003) ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için temel bileşenler faktör analizi kullanmış ve tek faktör ile açıklanan varyansın yüzdesini % 59 olarak bulmuştur. Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlılık değeri .87’dir. Verilerin analizinde ikili karşılaştırmalar için “t” testi ve çoklu karşılaştırmalar için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

BULGULAR

Farklı üniversitelerde okuyan spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme düzeylerine ait değerler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Farklı Üniversitelerde Okuyan Spor Taraftarlarının Takımları İle Özdeşleşme Düzeylerine ait değerler

ÜNİVERSİTELER	N	X	Sd	F
Aksaray Üniversitesi	210	4,88	1,50	0,408
Başkent Üniversitesi	75	4,83	1,35	
Dumlupınar Üniversitesi	245	4,78	1,45	
Sakarya Üniversitesi	70	4,65	1,65	
TOPLAM	600			

p > 0,05

Tablo 1’de, Aksaray Üniversitesi BESYO öğrencilerinin 8’li likert tipi ölçeği 4,88, Başkent Üniversitesi Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinin 4.83, Dumlupınar Üniversitesi BESYO öğrencilerinin 4,78, Sakarya Üniversitesi BESYO öğrencilerinin ise 4,65 ortalama ile puanladıkları görülmektedir. Aksaray Üniversitesi öğrencilerinin puanlarında 1.50’lik standart sapma bulunurken, Başkent Üniversitesi öğrencilerinin puanlarında 1,35’lik, Dumlupınar Üniversitesi öğrencilerinin puanlarında 1,45’lik ve Sakarya Üniversitesi öğrencilerinin puanlarında 1,65’lik bir sapma vardır. Farklı üniversitelerdeki spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme değerlerinden elde edilen F değeri ,408’dir. Bu değer 0.05 düzeyinde anlamlı bir değer olmadığından farklı üniversitelerdeki spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu söylenemez.

Üniversitede okuyan kız ve erkek spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme düzeylerine ait değerler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Üniversitede Okuyan Kız ve Erkek Spor Taraftarlarının Takımları İle Özdeşleşme Düzeylerine ait değerler

	N	X	Sd	t
Kız	198	4,53	1,44	3,215*
Erkek	402	4,95	1,50	
TOPLAM	600			

* p < 0.05

Tablo 2’de görüldüğü gibi kız üniversite öğrencilerinin takımları ile özdeşleşme puanlarının ortalaması 4,53 iken, erkek üniversite öğrencilerinin 4,95’dir. Kızların puanlarında 1,44’lük bir sapma görülürken, erkeklerin puanlarındaki standart sapma 1,50’dir. Kız ve erkek öğrencilerin takımları ile özdeşleşme değerlerinden elde edilen “t” değeri 3,215’dir. Bu değer 0,05 düzeyinde anlamlı bir değer olduğundan kız ve erkek üniversite öğrencilerinin takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

Taraftar birliğine üye olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin takımları ile özdeşleşme düzeylerine ait değerler Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Taraftar Birliğine Üye Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Takımları İle Özdeşleşme Düzeylerine Ait Değerler

	N	X	Sd	t
Taraftar Birliğine Üyeliği Olanlar	91	5.76	1.09	8.50*
Taraftar Birliğine Üyeliği Olmayanlar	502	4.63	1.51	

*p < 0.05

Tablo 3’de görüldüğü gibi taraftarı oldukları takımların taraftar birliklerine üye olan üniversite öğrencileri 8’li likert tipi ölçeği 5.76 ortalama ile puanlarken, herhangi bir taraftar birliğine üye olmayan üniversite öğrencilerinin ortalaması 4.63’dür. Taraftar birliğine üye olanların puanlarında 1.09’luk standart sapma bulunurken, taraftar birliklerine üye olmayanların puanlarında 1.51’lik bir sapma vardır. Taraftar birliğine üye olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin özdeşleşme değerlerinden elde edilen t değeri 8.50’dir. bu da 0.05 düzeyinde anlamlı bir değer olduğundan taraftar birliğine üye olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İnsanların, boş zamanlarını değerlendirme ihtiyaçlarının gündeme geldiği ilk yıllardan günümüze kadar, spor aktivitelerine seyirci olarak katılım, çok yoğun bir şekilde devam etmektedir (Karaküçük, 2005). Yıllar içerisinde büyüyen spor endüstrisinin de katkıları sonucu, spor seyircilerinin taraftarı oldukları takım/sporcuyu ile özdeşleşmeleri daha da güçlü hale gelmiştir. Bu güçlü özdeşleşmeyi zaman zaman verilen taraftar tepkileri ile anlamak mümkündür. Bir spor tutkunu ya da taraftarı olarak tanımlanmak kişiden kişiye değişik anlamlar taşımaktadır. Taraftar kimliği, bazıları için sosyal statünün belirlenmesinde çok önemli bir etken olabilmektedir (Gençay, 2006). Bazıları için ise tuttuğu takımın başarısı, kendisi için bir çeşit güven ve iftihar duygusunun kaynağı olabilmektedir (Kılıcıgil, 2003). Takımlarıyla özdeşleşen bu kişilerin, takımlarına karşı bir sevgi bağları vardır. “Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için” felsefesi içinde takımları ve taraftarları ile özdeşleşmekte ve bütünleşmektedirler (Pulur ve Ark., 2004). Ayrıca, Wann ve Ark. (2005)’nin özdeşleme ve sosyal psikoloji üzerine yaptıkları araştırmada da taraftarların takımları ile özdeşleşmeleri sonucu bireylerde kendine güven duygusunun arttığı ve sosyalleşme düzeylerinde artış olduğu görülmüştür (Wann ve Ark., 2005). Her türlü spor branşında önemli bir yere sahip olan taraftarlık ve özdeşleşme olgusu ile ilgili üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışmanın sonuçları aşağıdaki gibi yorumlanabilir.

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre farklı üniversitelerdeki öğrencilerin spor taraftarı olarak takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$) Bu sonuç, değişik kentlerdeki üniversitelerin, öğrencilerinin farklı illerden gelmeleri dolayısı ile heterojen bir öğrenci profiline sahip olmalarından kaynaklı olabilir. Her üniversite içerisinde böylesi bir yapı olması taraftarlık özellikleri açısından da farklı düzeylerdeki öğrencilerin bir arada olmasını doğurabildiğinden üniversiteler arasında öğrencilerin spor taraftarı olarak takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmada erkek ve kız öğrencilerin takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Güllü ve Güçlü (2006)’nin ortaöğretim öğrencilerinin taraftarı oldukları spor takımları ile özdeşleşmelerinin incelenmesi konulu çalışmalarında ortaya çıkan bulgularda da erkek öğrencilerin özdeşleşme puan ortalamaları ile kız öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmış, kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre özdeşleşme puan ortalamalarının daha düşük olduğu görülmüştür (Güllü ve Güçlü, 2006). Ayrıca “Spor Taraftarı Özdeşleşme Ölçeği (STÖÖ)” nin orijinal çalışmasında bayan ve erkekler arasında farklılık olmadığı belirtilirken (Wann ve Branscombe, 1993), Günay ve Tiryaki (2003) tarafından yapılan spor taraftarı özdeşleşme ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasındaki özdeşleşme puanlarına göre cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu çalışmaların yanı sıra Uhler ve Ark. (1998) nin spor taraftarı olmak ve spor taraftarlığı davranışlarında cinsiyet faktörünün incelenmesi üzerine yaptıkları araştırmada da erkek taraftarların, bayan taraftarlara göre takımları ile daha fazla özdeşleştikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan bu sonuçlar bizim çalışmamızla da paralellik arz etmektedir. Ayrıca Wann (1997)’in Seyirci Saldırganlığında Psiko-sosyal Modeli çerçevesinde, yüksek özdeşmenin saldırganlığı artırabildiği belirtilmiştir. Koruç, Bayar ve Arslan (2003).

Çalışmamızda bir alt değişken olarak incelenen; taraftar birliklerine üye olan ve olmayan üniversite öğrencilerinin özdeşleşme düzeyleri arasında da anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, Hacisoftaoğlu ve Ark. (2006) tarafından Ankaragücü Pegasus taraftar kulübü örneği adlı çalışmalarında çıkan sonuçlarla örtüşmektedir. Hacisoftaoğlu ve ark. çalışmalarında, taraftar birliğine üye olan taraftarların yüksek oranda takımlarıyla özdeşleşme gösterdikleri ve bu özdeşleşmenin de “takımına ölesiye bağlı taraftar” olarak yorumlanmıştır (Hacisoftaoğlu ve Ark, 2006). Bununla birlikte Akcan ve Yılmaz (2003)’ın yaptıkları “Tribün Çocuklarının Bakış açısından Futbol Müsabakalarındaki Saldırganlık ve Şiddet Olayları” isimli çalışmada bir taraftar, saldırganlık içerikli olayların çoğunda provokatörlerin payının olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yine bu çalışmada saldırganlığın tetiklenmesini sağlayan unsurların kaldırılması yolunda federasyonlara taraftar gruplarının bizzat başvurduğunu da belirtilmişler ve liglerin düzgün olmadığını bu yüzden taraftarlarında ehlileştirilmesinin mümkün olamayacağını ama yasaların düzgün olarak uygulanması ve cezaların verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Sonuç olarak, farklı üniversitelerin Spor Bilimleri bölümleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında okuyan spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında fark bulunmazken, kız ve erkek Spor Bilimleri bölümleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında okuyan üniversiteli spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca taraftar birliklerine üye olan Spor Bilimleri bölümleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında okuyan üniversite öğrencilerinin, takımları ile özdeşleşme düzeylerinin herhangi bir taraftar birliğine üye olmayan Spor Bilimleri bölümleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında okuyan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde farklı olduğu bulunmuştur.

Bu araştırma üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Farklı çalışmalar ile değişik eğitim düzeyindeki taraftarların takımları ile özdeşleşme düzeyleri karşılaştırılabilir. Ayrıca, taraftar birliklerine üye olanlar içerisinde özdeşleşme düzeyleri, saldırganlık içeren olaylara karışmış taraftarların takımları ile özdeşleşme düzeyleri ortaya konarak, taraftarların psikolojik profillerini ortaya koyucu çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- 1- AL-THIBITI, Y. (2004). **A Scale Development For Sport Fan Motivation**. The Florida State University Department Oof Sport Management Recreation Management and Physical Education. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- 2- ARGAN, M. & KATIRCI, H. (2002). Spor Pazarlamasını Farklı Kılan Özelliklere İlişkin Kavramsal Değerlendirme. **7. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi**. 27-29 Ekim.
- 3- BİETZ, B., HARRICK, E., END, C., JACQUEMOTTE, L. (1998). Sex Differences In Sport Fan Behavior And Reasons For Being A sport Fan. **Journal Of Sport Behavior**, Volume:23, Number:3, p. 219 - 231.
- 4- CAPELL, M., E. (2002). Measuring Sports Fans Involvement: The Fan Behavior Questionnaire. **Southern Business Rewiev**. Volume:27, Number:2, Georgia Southern University, p. 30-36.
- 5- DEVECİOĞLU, S., ÇOBAN, B. (2005). Spor Kulüplerinin Sivil Toplum Örgütü Olarak Toplumsal İşlevi. **Siyaset ve Toplum Dergisi**. Sayı:3, s. 181-191.
- 6- FİŞEK, K. (1985). **100 Soruda Türkiye' de Spor Tarihi**. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- 7- GENÇAY, S., "Üniversite Öğrencilerinin Spor Taraftarlığıyla İlgili Davranışları Üzerine Bir Araştırma", Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, s.1, 2004.
- 8- GENÇAY, S., KARAKÜÇÜK, S. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Spor Taraftarlığıyla İlgili Bir Araştırma. **Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**. Cilt: XI, S:4, Ankara, s.11-22.
- 9- GÜLLÜ, M., GÜÇLÜ, M. (2006). Ortaöğretim Öğrencilerinin Taraftarı Oldukları Spor Takımları İle Özdeşleşmelerinin İncelenmesi. **9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı**. 3- 5 Kasım, Muğla, s.686 – 689.
- 10- GÜNAY, N., TIRYAKI, Ş. (2003). Spor Taraftarı Özdeşleşme Ölçeğinin (STÖÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. **Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi**. (1), Ankara, s.14 – 26.
- 11- HACISOFTAOĞLU, İ., AKCAN, F., ÜSTÜNTAŞ, S., BULGU, N. (2006). Bir Alt Kültür Olarak Futbol Taraftarlığı: Ankaragücü Pegasus Taraftar Kulübü Örneği. **9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi**. 3 – 5 Kasım, Muğla, s.868.
- 12- KARAKÜÇÜK, S. (2005). **Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme)**. Ankara: Gazi Kitabevi, s. 239.
- 13- KILCIGİL, E. (2003). Futbol Taraftarlarının Şiddet İle İlgili Tepkilerinin Psiko – Sosyal Boyutları. **Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi**. 10 – 13 Ekim, Ankara: Sim Matbaacılık, s. 178.
- 14- KORUÇ, Z., BAYAR, B. ve Arslan, F. (2003) Türkiye'de Futbol Fanatikleri Sosyal Kimlik ve Şiddet. **Futbol Müsabakalarında Terörün Nedenleri ve Önleme Yolları Bilimsel Araştırma Yarışması Kitapçığı**, sayfa. 1-20. (Birincilik Ödülü).
- 15- PULUR, A., KAYNAK, İ., ORHAN, S. (2004). Polislerin Spor Müsabakalarındaki Saldırgan Seyirciye Müdahalede Kendi Taraftarlığının Etkisinin Araştırılması. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi. Cilt:5, Sayı:2. s. 241 – 260.
- 16- TALİMCİLER, A. (2003). **Türkiye'de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi**. İstanbul: Bağlam Yayıncılık, s. 22.
- 17- TAŞMEKTEPLİGİL, M., Y., YILMAZ, Ç., İMAMOĞLU, O., AĞAOĞLU, Y., S. (2006). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Dışı Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi ve Bu Konudaki Yeni Yaklaşımların Değerlendirilmesi. **9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi**. 3 – 5 Kasım, Muğla.

- 18- TURGUT, M. (2006). Fenerbahçe Spor Kulübü Örgütlü Taraftarlarının Taraftarlık Anlayışları Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- 19- TÜZÜN, K., İ. (2006). Örgütsel Güven, Örgütsel Kimlik ve Örgütsel Özdeşleşme İlişkisi; Uygulamalı Bir Çalışma. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- 20- YETİM, A. (2000). **Sosyoloji ve Spor**. Topkar Matbaacılık: Trabzon, s.1.
- 21- WANN, D., L., BRANSCOMBE, N., R. (1993). Sports Fans: Measuring Degree Of Identification With Their Team. **International Journal Of Sport Psychology**. Vol. 24, p.1 – 17.
- 22- WANN, D., L. (1997). **Sport Psychology**. Prentice Hall, Inc. New Jersey.
- 23- WANN, D., L., (2006). Understanding the Positive Social Psychological Benefits of Sport Team Identification: The Team Identification-Social Psychological Health Model. **Group Dynamics**. Volume 10, Issue 4, p. 272-296.
- 24- WANN, D., WALKER, R., CYGAN, J., KAWASE, I., RYAN, J. (2005). North American Journal Of Psychology. Volume:7, Number:3, p. 361 – 366.
- 25- <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/> (13.07.2004)
- 26- www.tdk.org.tr (14.10.2007)